

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunta

LAUSUNTO

19.5.2026

asianro

Lausuntopyyntö **Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan lausuntopyyntö
Huoltovarmuuskampuskeskukselle VNS 1/2026 vp Ruokapoliittinen selonteko
kansallisesta ruokastrategiasta**

Huoltovarmuuskampus (jäljempänä "HVK") kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. HVK on perehtynyt lausuntopyyntöön ja sen taustalla olevaan materiaaliin ja esittää lausuntonaan seuraavaa:

Huoltovarmuuskampus pitää kansallista ruokastrategiaa ja siihen liittyvää selontekoa välttämättömänä välineenä Suomen ruokajärjestelmän pitkäjänteiselle kehittämiselle, erityisesti tilanteessa, jossa toimintaympäristö muuttuu nopeasti ilmastonmuutoksen, geopolittisen epävarmuuden ja teknologisten murrosten vuoksi. Selonteon linjaukset vastaavat hyvin huoltovarmuuden keskeisiin haasteisiin, kuten tuontipanosten riippuvuuteen, alkutuotannon kannattavuuteen ja kriisinkestävyyden vahvistamiseen.

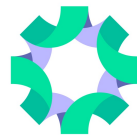
HVK korostaa, että ruokajärjestelmän huoltovarmuus on kansallisen turvallisuuden peruspilari, ja strategian toimeenpanossa tulee varmistaa, että huoltovarmuuden näkökulma sisältyy kaikkiin keskeisiin toimenpiteisiin.

Arvio strategian huoltovarmuuslinjauksista

Selonteko tunnistaa oikein, että huoltovarmuuden vahvistaminen edellyttää riskienhallintaa, omavaraisuuden parantamista ja tuotannon jatkuvuuden turvaamista. HVK pitää tätä linjausta erittäin tärkeänä.

HVK:n oman *Ruoka ja vesi 2030*-ohjelman perusteella kriittisiä kehittämiskohteita ovat:

- kotimaisen alkutuotannon kannattavuus ja toimintakyky kaikissa olosuhteissa,
- tuotantopanosten saatavuus,
- varajärjestelyjen kehittäminen,
- resurssikierron vahvistaminen,



- teollisen jalostuksen jatkuvuus kriiseissä.

Strategian tulee huomioida nämä kokonaisuudet konkreettisina toimenpiteinä.

Tuontiriippuvuuden vähentäminen

Selonteko nostaa esiin riippuvuuden tuontipanoksista. HVK korostaa, että kriisitilanteissa lannoitteiden, energian, rehun, rehun lisäaineiden, lääkkeiden, varaosien ja huoltopalveluiden ja kasvinsuojeluaineiden saatavuus muodostaa merkittävän riskin.

On kuitenkin syytä tiedostaa, että kansallinen ja kansainvälinen yhteistyö ylläpitää verkostoa, joka on poikkeustilanteissa arvokas. Suomessa tulisikin kehittää omavaraisuutta, ottaen huomioon kansainväliset markkinat. Energia, lannoiteraaka-aineet ja elintarvikehuollon valkuaislisä ovat esimerkkejä siitä, kuinka nopeasti kykenimme muuttamaan hankintakanavia vuoden 2022 jälkeen. Näiden esimerkkien osalta kotimaista tuotantoa ja omavaraisuutta on syytä kehittää voimakkaasti, säilyttäen kansainväliset kauppayhteydet.

Lannoitteissa laskennallisesti on mahdollista korvata huomattava osa raaka-aineista maatalouden omien toimien lisäksi teollisuuden ja yhdyskuntien ravinnepitoisten massojen kierrätyksellä lannoiteteollisuuden raaka-aineeksi, tai suoraan viljelijäkäyttöön. Maatalouden osalta toimenpiteitä on jo tehty pitkään ja tehdään edelleen kiihtyvällä tahdilla. Huomiota olisi syytä kiinnittää teollisuuden ja yhdyskuntien ravinnepitoisten massojen kierrätykseen ja hyötykäyttöön. Muutos tapahtuu kuitenkin hitaasti ja typen osalta ammoniakkin tuonti/kotimainen valmistus tulee jatkossakin olemaan osa panostuotantoa.

Strategian toimeenpanossa tulee vahvistaa:

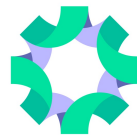
- kotimaista tuotantopanostuotantoa,
- kiertotaloustratkaisuja,
- vaihtoehtoisia tuotantoteknologioita.

Logistiikan ja jakelun toimintavarmuus

HVK painottaa, että ruokahuollon turvaaminen edellyttää toimivaa logistiikkaa, varastointia ja jakeluverkostoja. HVK:n *TOIMIVA*-hankkeen havainnot osoittavat, että kriiseissä jakeluverkoston häiriöt voivat nopeasti heikentää ruoan saatavuutta.

Arvio strategian ympäristö- ja kestävyyslinjauksista

Selonteon painotus päästöjen vähentämiseen, ravinnekiertoon ja maaperän kasvukuntoon tukee huoltovarmuutta pitkällä aikavälillä. HVK pitää tärkeänä, että ekologinen kestävyys ja huoltovarmuus nähdään toisiaan vahvistavina, ei toisilleen vastakkaisina tavoitteina.



Yhteenveto

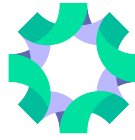
Huoltovarmuuskeskus pitää ruokapoliittista selontekoa VNS 1/2026-selontekoa kokonaisuutena hyvin valmisteltuna ja huoltovarmuuden kannalta oikeansuuntaisena. Strategian onnistuminen edellyttää kuitenkin:

- konkreettisia toimenpiteitä omavaraisuuden ja tuotantokyvyn vahvistamiseksi,
- kriittisten tuotantopanosten saatavuuden turvaamista,
- logistiikan ja jakelun toimintavarmuuden kehittämistä,
- huoltovarmuuden sisällyttämistä strategian pysyvään ohjaukseen.

Lisätiedot Lisätietoja antaa vanhempi varautumisasiantuntija Juha Mantila (
Juha.Mantila@nesa.fi 029 505 1041).

Yksikön johtaja

Jarna Hartikainen



HVK/2026/00992-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: